

A 2010. évi SZJA bevallások teljes körének átfogó értékelése

Bevezetés

A 2010-es adóévre benyújtott, és feldolgozásra került hagyományos SZJA bevallások, munkáltatói elszámolások és egyszerűsített bevallások adataiból leszűrhető tapasztalatokat összehasonlítva a 2009-es évvel, bemutatjuk a magánszemélyek 2010. évi jövedelemadózásának főbb jellegzetességeit.

A 2010-es adóévre vonatkozóan 4.501 ezer magánszemély adott számot jövedelmeiről, mely 22 ezer fővel meghaladja a 2009. évi létszámot. A 2009-es adóévhez képest 26 ezer fővel csökkent az önbevallók száma, de így is a magánszemélyek közel 80%-a ezt az elszámolási módot választotta.

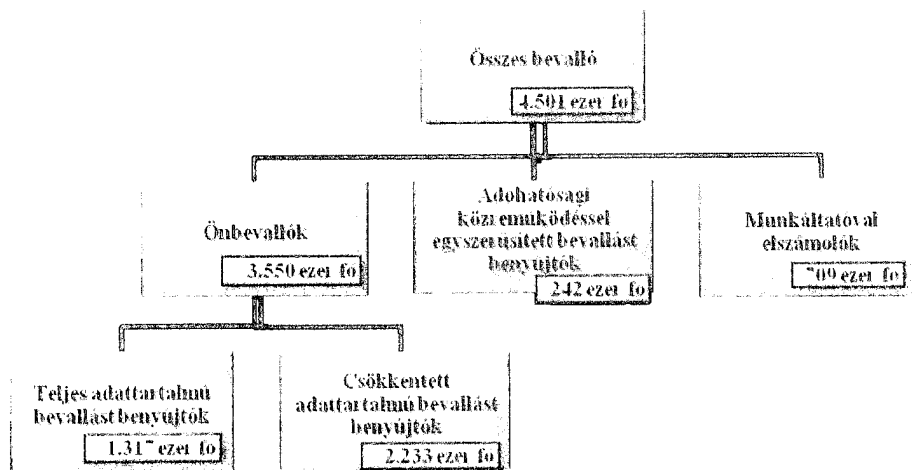
totta be. Az adóhatóság közreműködésével készítendő egyszerűsített adóbevallás lehetőségével 53 ezer fővel többen éltek, mint előző évben. A munkáltatón keresztül elszámolók 709 ezer fős létszáma alig 5 ezer darabbal marad el a tavalyitól, mellyel az összes bevallón belüli súlyaránya a megelőző évvel közel azonos maradt.

Az éves bevallások adópozíciója

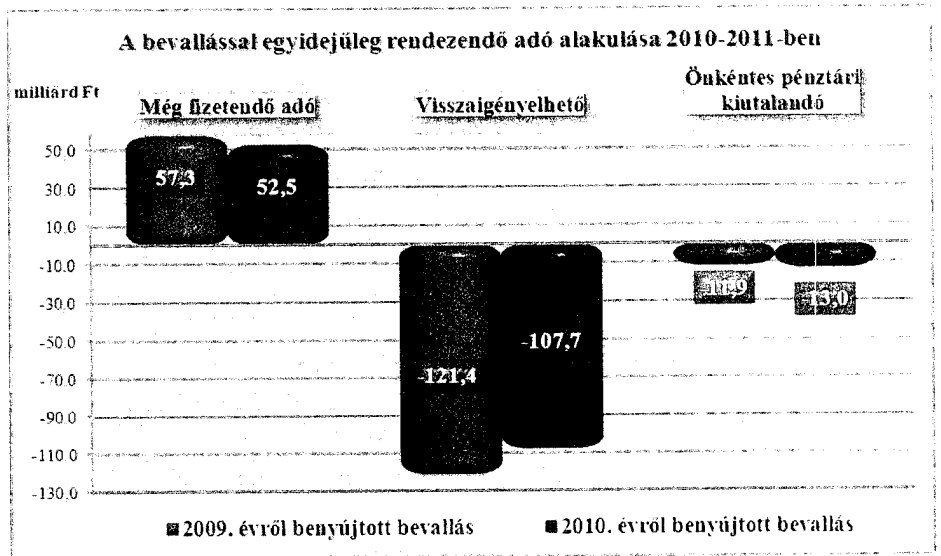
A 2010. évről benyújtott bevallásokban 4,8 milliárd Ft-tal kevesebb benyújtáskor fizetendő, és az önkéntes pénztári kedvezményekkel együtt 12,6 milliárd Ft-tal kevesebb visszaigényelhető összeg szerepelt, mint a 2009. évi bevallásokban. A bevallás-

sal egyidejűleg elszámolt SZJA összege 68,2 milliárd forinttal csökkentette az idei pénzforgalmi bevételeket, míg előző évben ez a bevételi hatás -76 milliárd forint volt.

Az előző évi személyi jövedelemadó elszámolásával kapcsolatosan 2010-ben a bázisévinél 133 ezerrel több magánszemélynek, összesen 859 ezer főnek keletkezett pót-

Első ízben fordult elő, hogy a 2010. évi személyi jövedelemadó kötelezettség teljesítésére a bevallás kitöltésének könnyítése, valamint a jobb áttekinthetőség érdekében az adóhatóság csökkentett adattartalmú bevallási nyomtatványt is elkészített, amelynek eredményeképpen a 3.550 ezer önbevalló közel kétharmada, 2.233 ezer fő bevallását ilyen formában nyúj-

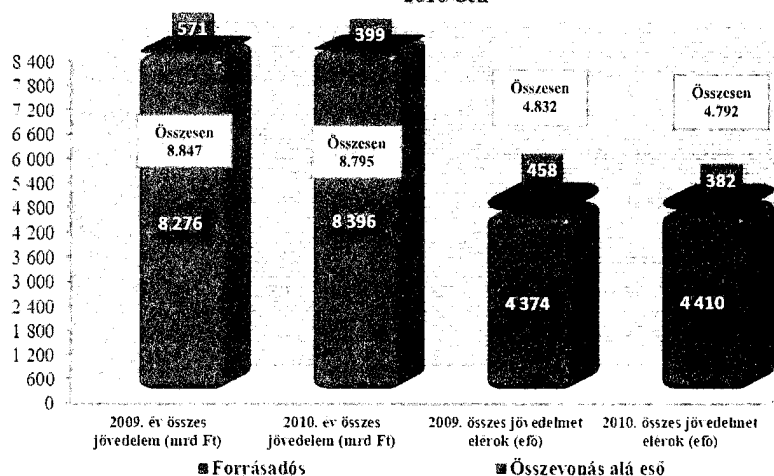
lólagos személyi jövedelemadó fizetési kötelezettsége. Az általuk fizetendő átlagos összeg azonban 79 ezer Ft-ról 61 ezer Ft-ra csökkent. A visszaigénylő pozícióban lévő magánszemélyek száma 498 ezer fővel esett vissza, a fajlagos összegek ugyanakkor 48 ezer Ft-ról 52 ezer Ft-ra emelkedtek. 1.201 ezer főről 1.587 ezer főre növekedett azon magánszemélyek száma, akiknek az éves elszámolásuk során sem pozitív, sem negatív egyenlege nem keletkezett. Összességében a 2010. évi bevallások 45,6%-a visszaigényelhető, 19,1%-a fizetendő, 35,3%-a pedig nulla forint elszámolandó adót tartalmazott.

A bevallásokban kimutatott jövedelmek alakulása

A magánszemélyek 2010. évre vonatkozóan a bázis-évinél 52 milliárd Ft-tal kevesebb jövedelemtől adtak számot bevallásaikban. A 2010-es adóévtől jelentős újítást eredményezett az összevont adóalap fogalmának meghatározása, mivel az ebbe a kategóriába tartozó jövedelmek esetében a személyi jövedelemadó alapja, a bruttó jövedelmek munkáltatói, kifizető társadalombiztosítási járulék mértékével, illetve biztosítási kötelezettség hiányában az egészségügyi hozzájárulás általános mértékével megállapított összeggel (adóalap-kiegészítés) növelt értéke. Az ún. adóterhet nem viselő járandóságok esetében nem kell adóalap-kiegészítéssel számolni. 2010-ben tehát az összevont jövedelmek, valamint az összevont adóalap fogalom már elkülönül. A 2010-es adóévben az adóalanyok 8.395,9 milliárd Ft összevont jövedelmet vallottak be, ami 119,8 milliárd Ft-tal meghaladja a 2009. évi volument. A bruttósítás hatásaként 2.075 milliárd Ft jövedelem növekmény, és így összesen 10.471 milliárd Ft összevont adóalap keletkezett.

Az összes jövedelem csökkenéséért tehát nem az összevonas alá tartozó jövedelmek, hanem a külön adózó jövedelmek tehetőek felelőssé. Az előbbi 1,4%-os emelkedésével szemben a forrásadós jövedelmek a 2009. évi 571 milliárd Ft-ról közel harmadával 399 milliárd Ft-ra estek vissza. A forrásadós jövedelmek súlyaránya így a 2009. évi 6,5%-ról 4,5%-ra csökkent.

Az összes jövedelem, valamint a jövedelmet elérők számának alakulása 2009-2010-ben

Az összes bevalló 98%-a, 4.410 ezer fő mutatott ki 2010-ben valamely összevonas alá eső jövedelmet. Ez a szám 0,8%-kal több az előző évinél. Az egy főre jutó jövedelem összege 0,6%-kal emelkedett, 1.892 ezer Ft-ról 1.904 ezer Ft-ra. A forrásadós jövedelmek tekintetében azonban mind a jövedelmet elérők létszáma, mind a fajlagos összeg 16%-kal visszaesett. Míg 2009-ben 458 ezer fő, átlagosan 1.247 ezer Ft forrásadós jövedelmet realizált, addig 2010-ben csupán 382 ezer fő átlagosan 1.045 ezer Ft értékben mutatott ki valamely ide tartozó jogcímen összeget.

Összevont jövedelem összetevőinek bemutatása

Az összevont jövedelmeken belül 2010-ben is a nem önálló tevékenységből származó jövedelmek csoportja a legmeghatározóbb, melynek 88,2 %-os részesedése kis mértékben elmarad az előző évitől. A 2009-es jövedelmek alakulásában tapasztalható negatív irány azonban a 2010-es évre megfordult, melyet az is mutat, hogy – a nem önálló tevékenységből származó jövedelmek legnagyobb súlyarányát képviselő része – a munkaviszonyból származó bérjévedelmek az összevont jövedelmek bővülését meghaladóan, 1,9%-kal emelkedtek, így az összes jövedelmen belüli részarányuk 82,8%-ot tett ki. A munkabérrel rendelkezők létszáma a két év viszonylatában 1,5%-kal, a bérjévedelem egy főre jutó átlaga pedig 0,4%-kal növekedett. 2010-ben 3.740 ezer fő rendelkezett munkaviszonyból származó bérjévedelemmel, melynek átlagos összege éves szinten 1.860 ezer Ft/fő, míg havi szinten 155 ezer Ft/fő volt.

A 2009-es adóévben a nemzetgazdasági válság hatásaként a kapott álláskeresői járadék, táppénz, stb. összegeket magába foglaló **más bérjövdelem** jogcím súlyaránya megugrott az előző évhez képest, 2010-re azonban mind az ezen a soron jövedelmet feltüntetők száma, mind a fajlagos összegek lecsökkentek, melynek hatásaként a jövedelem volumene **12,5%-kal esett vissza**. Hasonló a tendencia a **végkielégítések** körében is, a 2010-ben kapott végkielégítés adóévben figyelembe veendő részéből, valamint az előző évről áthúzódó összegekből keletkezett jövedelem tömege több mint **40%-kal csökkent**.

Az **önálló tevékenységből származó jövedelmek összege 2010-ben 13,6%-os növekedéssel 251,7 milliárd Ft-ot tett ki**. Így a részaránya az összes összevont jövedelmen belül a bázisévi 2,7 %-os értékről 3%-ra emelkedett. A 2010-es adóévtől kezdődően az összevont jövedelmek körébe átkerült **átalányadózó** egyéni vállalkozók, mezőgazdasági őstermelők által megszerzett jövedelem **14,6 milliárd Ft növekményt eredményezett az önálló tevékenység jövedelmei között**, valamint szintén az önálló tevékenység jövedelmének bővülését eredményezte, hogy 2010-ben mintegy 40 ezerrel több adózó, fajlagosan 10,3%-kal na-

gyobb összegben számolt el **egyéb, önálló tevékenységből származó jövedelem** soron összeget. Ennek következtében, a zömében ingatlan bérbeadásból, ingóság bérbeadásából származó jövedelem **122,7 milliárd Ft-os összege 23,3 milliárd Ft-tal haladja meg az előző évit**.

Az egyéb jövedelmek részaránya a 2009. évhez hasonlóan 8,8%-os maradt az összes jövedelmen belül.

A 2009. évi 486 ezer fővel szemben 474 ezer főre csökkent azon nyugdíjas magánszemélyek száma, akik a nyugdíjukon kívül egyéb jövedelmet is szereztek, és így bevallást nyújtottak be az adóhatósághoz. Az egy főre jutó összegek 3,2%-os emelkedése következtében a nyugdíj soron kimutatott jövedelem nagysága azonban 0,5%-kal meghaladva az előző évit, 507,9 milliárd Ft-ot tett ki.

12,9 %-kal 126 milliárd Ft-ra emelkedett az egyes kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmények szerint Magyarországon mentesítésre kerülő, de a jövedelemszámításnál az adóadóterhet nem viselő járandóságok között kimutandó külföldi jövedelmek összege.

Az összevont jövedelmekből a bérjövdelemnek minősülő összegek az összevont jövedelmek bővülését meghaladóan, 1,7%-kal emelkedtek, mely eredményekképpen az **összevont adóalap részét képező elemek 86%-a 2010-ben bérjövdelem volt**.

Az összevont jövedelem összetevői a 2009-2010. évi SZJA bevallásokban

Megnevezés	2009. év			2010. év				2010/2009 Változás	
	Érték (mrdFt)	Ezer fő	Fajlagos (eFt/fő)	Érték (mrdFt)	Ezer fő	Fajlagos (eFt/fő)	Bruttósított érték (mrdFt)	Érték (mrdFt)	Érték (%)
1. Nem önálló tevékenységből	7 323,0	-	-	7 401,7	-	-	9 400,3	78,7	101,1%
Munkaviszonyból származó bér	6 826,5	3 686	1 852	6 955,8	3 740	1 860	8 834,0	129,3	101,9%
Munkaviszony költségterítése	8,1	92	88	9,7	138	70	12,3	1,6	119,4%
Külszolgáltatást kapott jövedelem	26,1	78	335	44,9	73	615	57,0	18,8	172,0%
Más bérjövdelem	201,5	775	260	176,2	734	240	223,8	-25,3	87,5%
Nem önálló tev.-ből származó tov. jöv.	236,2	261	906	199,5	247	807	253,4	-36,7	84,3%
Nem önálló tev. költségterítése	1,9	6	321	2,0	6	317	2,6	0,1	107,8%
Adóévi végkielégítés adóévi része	15,7	35	444	9,5	18	514	12,0	-6,2	60,4%
Előző évi végkielégítés adóévi része	7,0	7	938	4,1	6	697	5,2	-2,9	58,2%
2. Önálló tevékenységből	221,5	-	-	251,7	-	-	319,7	30,2	113,6%
Egyéni vállalkozói kivételből	115,8	144	805	108,2	132	817	137,5	-7,6	93,5%
Az átalányadózás szerint megál. jöv.	0,0	0	0	14,6	37	400	18,6	14,6	-
Mezőgazdasági őstermelésből	6,3	12	543	6,1	12	513	7,8	-0,2	97,4%
Más önálló tevékenységből	99,4	336	296	122,7	375	327	155,9	23,3	123,4%
3. Egyéb jövedelmek	731,6	-	-	742,5	-	-	751,5	10,9	101,5%
Adóterhet nem viselő járandóságok	684,6	807	848	709,1	795	892	709,1	24,5	103,6%
Adóterhet nem viselőből nyugdíj	505,2	486	1 040	507,9	474	1 073	507,9	2,7	100,5%
Adóterhet nem viselő külföldi jöv.	111,6	28	3 961	126,0	31	4 111	126,0	14,4	112,9%
Magánnyugdíjpénztár kifizetéséből	2,4	7	334	2,6	6	445	3,3	0,2	109,8%
Külföldi kiküldetésből származó	1,4	11	132	2,1	11	202	2,7	0,7	152,9%
Egyéb jogcimen kapott jövedelem	40,2	159	252	25,4	133	192	32,3	-14,8	63,2%
Egyezm. szerint külföldön adóközt. jöv.	2,4	1	2 070	2,5	1	2 459	3,2	0,1	103,9%
Egyezm. hiány. külföldön is adóz. jöv.	0,6	0	3 571	0,7	0	4 569	0,9	0,1	116,5%
Összevont adóalapból bérjellegű	7 063,3	3 894	1 814	7 186,9	3 942	1 823	9 127,1	123,6	101,7%
Összevont jövedelmek (1.+2.+3.)	8 276,1	4 374	1 892	8 395,9	4 410	1 904	10 471,0	119,8	101,4%

Az összevont jövedelem számított adója

A „szuperbruttó” bevezetésével egyidejűleg megváltozott az összevont jövedelmet terhelő számított adót meghatározó adótábla is. Míg 2009-ben 1.900.000 Ft éves jövedelemig 18%, e feletti jövedelmek esetében pedig 36% adótételt kellett alkalmazni, addig 2010-ben a bruttósított jövedelmek 5.000.000 Ft-os éves összegéig 17%, e feletti jövedelmek esetében pedig 32%-os lett az adókulcs. 2010-ben az összevont adóalapot terhelő számított adó 2.009 milliárd Ft-ot tett ki, mely az összevonás alá tartozó jövedelmeknek 23,9%-a. Ez az arány meg-egyzik a korábbi évben tapasztalttal, azonban az így számolt adóterhelés az összevont jövedelem nagysága szerint képzett sávokban már változatosabb képet mutat. A 27%-os adóalap-kiegészítést is tartalmazó összevont adóalapra számított 17%-os kulcs ugyanis ténylegesen 21,59%-os adóterhelésnek felel meg, vagyis a korábban 1.900.000 Ft-os alsó sávhatárig a jövedelmekre vetített számított adó mértéke megemelkedett. Amennyiben az adóterhet nem viselő járandóságok összegétől eltekintünk, a 2010. évi 5 millió Ft-os sávhatár 3.937.000 Ft bruttósítás nélküli jövedelmet jelent, vagyis 1.900.000 Ft és 3.937.000 Ft közötti jövedelmek esetében a jövedelem egésze 21,59%-kal adózott szemben a 2009-es sávhatár feletti jövedelemre vonatkozó 36%-os kulccsal. Így azon adózók körében csökkent legjobban a számított adó mértéke, akik ebbe a jövedelemsávba estek. Az 5 millió Ft feletti jövedelmekre 2010-ben a ténylegesen

alkalmazandó kulcs 40,64%, mely 4,64 százalékponttal magasabb az előző évinél. Ez azonban csak 20 millió Ft-os éves jövedelem felett eredményezi a számított adó emelkedését.

Adókedvezmények alakulása

2010-ben az önkéntes pénztári rendelkezéseket is figyelembe véve összesen 649,9 milliárd Ft értékben számoltak el a bevalló személyek adókötelezettségét csökkentő tételeket, ami 153,4 milliárd Ft-tal meghaladja a bázis esztendő hasonló adatát.

2010-ben az ún. hagyományos kedvezménytételek közül már csak a lakáshitel kedvezménye, a súlyos fogyatékos-ság miatti kedvezmény, a családi kedvezmény, a mezőgazdasági őstermelői kedvezmény, valamint a tandíj halasztott kedvezménye volt igénybe vehető, továbbá az önkéntes pénztárak-hoz történő befizetések utáni rendelkezéseket tette lehetővé a jogszabály. Így a 2009-ben még az ún. összevont kedvezmények jogcímen (életbiztosítás, háztartási kedvezmény, stb.) érvényesíthető tételek megszűnése 36 milliárd Ft-tal szűkítette a csökkentő tételeket.

A 2007. január 1-jével – átmeneti szabály beiktatásával – megszüntetett lakáscélú hitel kedvezménye évről-évre szűkül, és 2010-ben mintegy 42 ezerrel kevesebb magán-személy, összesen 4,2 milliárd forinttal kevesebb ösz-szegben vette igénybe, mint 2009-ben. Családi kedvez-ményt mintegy 3 ezer fővel kevesebben, 106 ezren összesen 12,6 milliárd Ft-os összegben érvényesítettek az adózók.

A kedvezményjellegű tételek összetevői a 2009-2010. évi SZJA bevallásokban

Kedvezménytípusok	2009. év		2010. év		Változás 2010/2009	
	milliárd Ft	ezer fő	milliárd Ft	ezer fő	milliárd Ft	ezer fő
Adójóváírás	277,3	3 081,0	484,1	3 464,9	206,8	383,9
Adóterhet nem viselő járandóság adója	140,3	807,0	126,0	795,3	-14,3	-11,7
Más számított adót csökkentő jogcímek	0,9	-	1,1	-	0,2	-
Lakáscélú hitel kedvezménye	13,6	131,4	9,4	89,9	-4,2	-41,5
A súlyos fogyatékos-ság miatt levonandó összeg	2,9	71,3	2,9	69,2	0,0	-2,1
Közteherjegy értékének 30%-a	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	-1,2
Összevont kedvezmények érvényesíthető összege	36,0	874,8	0,0	0,0	-36,0	-874,8
Tandíj, felnőttképzés halasztott kedvezménye*	0,0	0,0	0,2	4,1	0,2	4,1
Mezőgazdasági őstermelői kedvezmény	0,5	8,1	0,6	8,5	0,0	0,5
Családi kedvezmény eltartottak után	13,1	109,1	12,6	106,3	-0,5	-2,8
Az üzleti hitel megfizetett kamatának 25%-a	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	-0,3
Egyéb kedvezmény	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,6
Önkéntes pénztárakba történő befiz. kedvezménye	9,3	496,7	10,0	470,4	0,7	-26,3
Nyugdíjfel-takarékossági szla kedvezménye	2,6	28,8	3,1	33,2	0,5	4,4
Összes kedvezménytétel	496,5	-	649,9	-	153,4	-

* 2009-ben még az összevont kedvezmény részét képezte

A 2010-es adóévben átmeneti szabályként az egyéni vállalkozók, illetve a társas vállalkozók választása alapján elszámolható kivét-kiegészítés/ személyes közreműködői díj kiegészítés után érvényesíthető kedvezményt (egyéb kedvezmény) mindössze 600 fő, összesen 23 millió Ft összegben mutatott ki.

A kedvezmény jellegű tételek megugrását az adójóváírás összegének emelkedése okozta, mivel az adótábla változtatásával párhuzamosan az adójóváírás igénybe vételének lehetőségét kiterjesztette a jogalkotó. Adójóváírás címén 2010-ben a bruttosított bérjövdelem 17%-át, évente maximum 181.200 Ft-ot lehetett érvényesíteni, a jogosultsági határ pedig 3.188.000 Ft-ra emelkedett. Ez 2.510 ezer Ft bruttosítás nélküli jövedelemnek, vagyis az előző évi kétszeresének felel meg. Csökkentett összegű adójóváírás igénybe vételére 4.698 ezer Ft éves jövedelemig (bruttosítás nélkül 3.699 ezer Ft) volt lehetőség, a 2009-es 2.762 ezer Ft-tal szemben.

A jogszabály módosításának hatására 2010-ben az előző évinél 384 ezerrel több magán-személy vette igénybe ezen kedvezményt, és a fajlagos összegek is 90 ezer Ft-ról 140 ezer Ft-ra emelkedtek. Összességében adójóváírás címén a tavalyinál 206,8 milliárd Ft-tal több, összesen 484,1 milliárd Ft kedvezményt tudtak a magán-személyek elszámolni.

Az adójóváírásra jogosultak körének bővülése eredményezte azt is, hogy 2010-ben 16,7 %-ról 14,5%-ra (653 ezer főre) csökkent azon bevallást benyújtó magánszemélyek száma, akik nem éltek egyetlen kedvezmény igénybevételek lehetőségével sem.

Önkéntes kölcsönös egészség- és nyugdíjpénztári kedvezmény címén a bázisévinél mintegy 26 ezer fővel kevesebben rendelkeztek a kedvezményekkel csökkentett számított adójuk terhére a pénztárhoz utalandó összegről, de az egy főre jutó összeg 19 ezer Ft-ról 21 ezer Ft-ra emelkedett. 4 ezer fővel több, 33 ezer adózó rendelkezett viszont nyugdíjelőtakarékossági számlára történő utalásról, és az egy főre jutó kedvezmény mértéke is 90 ezer Ft-ról 93 ezer Ft-ra nőtt. Összességében a magánszemélyek 2010-ben az összevont adóalap utáni adójuk-

ból a tavalyinál 1,1 milliárd Ft-tal több, összesen 13 milliárd Ft-ról rendelkeztek.

Az összevont jövedelmek bemutatása sávos bontásban

Az adózók jövedelmi helyzetének bemutatásához a bevallásokban kimutatott összevont jövedelmek nagysága alapján sávokat képeztünk, és megvizsgáltuk az adózói létszám, valamint a keletkezett jövedelemtömeg sávok szerinti megoszlását.

A 4.501 ezer bevallást benyújtó adózó 2%-a, 91 ezer fő volt az, aki kizárólag forrásadós jogcímen jutott jövedelemhez. Az éves szintű minimálbér értékének megfelelő vagy annál alacsonyabb összevont jövedelmet az összes adózó 27,9 %-a, 1.258 ezer adózó vallott be, ami 88 ezer fővel több az egy évvel korábban tapasztaltnál. Náluk keletkezett az összes jövedelem 7,4%-a, ez azonban az adókötelezettségnek mindössze 1,8 %-a.

Az adózók 55,5%-a, 2.496 ezer fő minimálbér és 3 millió Ft közötti éves jövedelmet mutatott ki, amely arány 1,9 százalékponttal alacsonyabb az előző évinél. Kis mértékben, 48,8%-ra csökkent az ebben a sávban keletkezett jövedelem aránya is. Ezen adózói kör 2010-ben az országos adóteljesítményhez 30,6%-ban járult hozzá, szemben a 2009-es 33,5%-kal.

A 2009-es évinél mintegy 21 ezer fővel több, 500 ezer adózó ért el 3 és 6 millió forint közötti éves jövedelmet. Ők az összes adózó 11,1 %-át képviselik, az összes adóból történő részesedésük pedig 1,7 százalékpontos csökkenéssel 30,1%-ot tett ki.

6 millió Ft feletti éves jövedelmet a bázis időszaknál 2 ezerrel több, összesen 156 ezer adózó, az összes adózó 3,5 %-a realizált, és az előző évihez hasonlóan az összes jövedelem közel ötöde keletkezett itt. Ugyanakkor ebben a sávban csapódott le az összes adókötelezettség 37,1%-a, amely arány az előző évinél 4,4 százalékponttal magasabb.

Összességében elmondható, hogy az elért jövedelmek tekintetében lényegi átrendeződés a két vizsgált év viszonylatában nem történt.

Kedvezményekkel csökkentett számított adó és adóterhelés

A 2010-es adóévben az összevont jövedelmekre tekintettel az érvényesíthető kedvezmények levonása után

az előző évinél 55 ezerrel kevesebb, összesen 3.402 ezer magánszemélynek keletkezett adófizetési kötelezettsége. Ez azt is jelenti, hogy az összevonás alá eső jövedelmet kimutató magánszemélyek mintegy 23%-a tudott legalább a számított adó mértékének megfelelő adókedvezményt érvényesíteni.

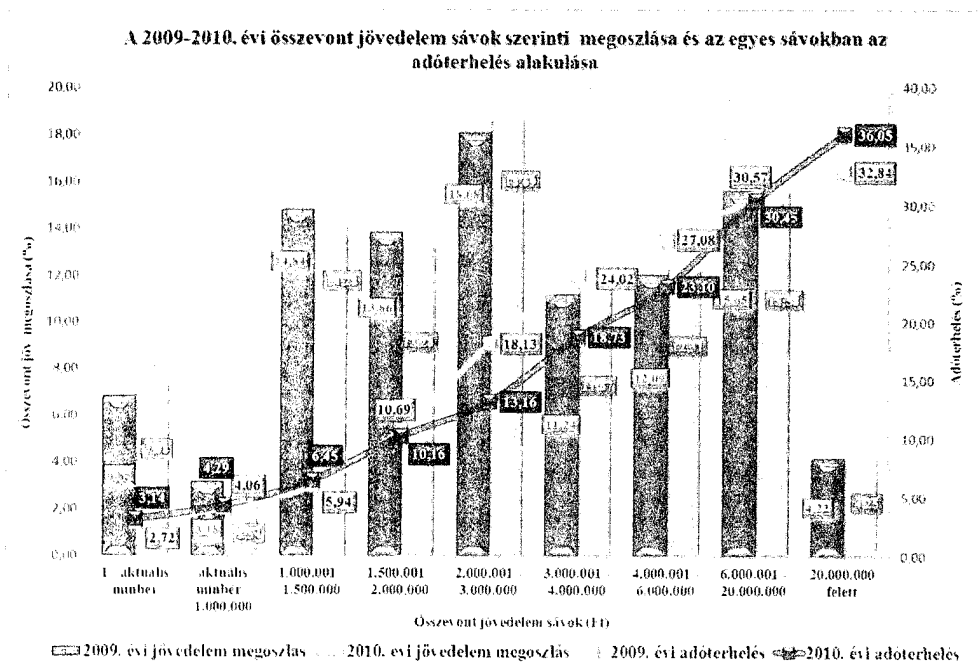
Korábban már láthattuk, hogy a szuperbruttósítás bevezetésének, valamint az adótábla változásának ellenére a számított adó jövedelmekhez viszonyított aránya változatlan maradt. A megnövekedett volumen következtében azonban a kedvezmények összevont jövedelemhez viszonyított aránya 6%-ról 7,7%-ra nőtt, és így az összevont adóalapot terhelő kedvezményekkel csökkentett adó mértéke a 2009. évi 18%-ról 16,2%-ra csökkent. 2010-ben az összevont adóalap után keletkezett adó összege 1.362,4 milliárd Ft-ot tett ki, mely 123,5 milliárd Ft-tal kevesebb az előző évinél.

következtében az adóterhelés fél százalékponttal csökkent. Látható, hogy az adóterhelés a leglátványosabban a 2 millió Ft és 6 millió Ft közöttiek esetében esett vissza, mely az adótábla változása és az adójóváírás jogosultsági határ kiterjesztésének együttes hatása. Ezen belül is a jogszabályváltozás hatása legkedvezőbben a 2 és 3 millió Ft közötti keresettel rendelkezőket érintette.

A külön adózó jövedelem összetevőinek bemutatása

A 2010. évre bevallott, a jogszabályban meghatározott lineáris kulcsokkal adózó összevont adóalapon kívüli, külön adózó jövedelmek összege a 2009. évihez képest közel harmadával, 399 milliárd Ft-ra csökkent, és 76 ezer fővel kevesebb adózó mutatott ki ilyen jogcímen jövedelmet. A forrásadós jövedelmek szinte minden jogcíme visszaesett az előző évhez képest, melyet törvényi változások, és a gazdasági környezet együttesen indokolt. A

2010. évi jövedelem szintet csökkentette egyrészt, hogy a 2009-ben még átmeneti intézkedésként meghatározott tagi kölcsön elengedés, valamint az adóamnesztia kedvezményes, 10%-os adózásának lehetősége 2010-re a korábbi formájában megszűnt, noha a 2009. évi jövedelmek között még 43,1 milliárd Ft-os szintet képviselt. Másrészt kikerült a forrásadós jövedelmek közül az átalányadózás során képződött jövedelem, amely 14,5 milliárd Ft-ot tett ki 2009-ben.

Amennyiben az adóterhelés alakulását az összevont jövedelem nagysága szerint képzett sávokban vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy 1,5 millió Ft éves jövedelem alatt, és 20 millió Ft felett az adóterhelés megemelkedett, a fenti két összeg közé eső jövedelmek esetében viszont eltérő mértékben ugyan, de csökkent. 1,5 millió Ft-ig az adójóváírás kiterjesztése csak enyhíteni tudta az adókulcs növekedése okozta adóemelését, de teljesen ellensúlyozni nem. 1,5 és 2 millió Ft között a számított adó mértéke emelkedett ugyan, de a kedvezmények

Közel harmadára estek vissza az osztalék címén juttatott jövedelmek, melyek azonban 193,8 milliárd Ft-os összegükkel továbbra is a forrásadós jövedelmek legnagyobb, közel 50%-os arányát képviselik. Az osztalék típusú jövedelmek csökkenésében az is közrejátszott, hogy sokan a 2011. évtől érvényben lévő 16%-os adókulcs okán az osztalékfizetést a 2011-es adóévre halasztották. Az osztalék típusú jövedelmek belső szerkezetében lényegi változás nem történt, a legnagyobb, 92%-os arányt a belföldi, 25%-os osztalékok alkotják.

2010. évi forrásadós jövedelmek bemutatása	Belföldről származó jövedelmek			Külföldről származó jövedelmek			Összes forrásadós jövedelem		
	Jövedelem (Mrd Ft)	Adóvonzat (Mrd Ft)	Adófizetők (ezer fő)	Jövedelem (Mrd Ft)	Adóvonzat (Mrd Ft)	Adófizetők (ezer fő)	Jövedelem (Mrd Ft)	Adóvonzat (Mrd Ft)	Adófizetők (ezer fő)
Ingtalan átr., vagyoni jog ért. szárm. jöv.	20,4	5,0	-	0,0	0,0	0,0	20,4	5,0	-
Árfolyamnyereség jövedelem	28,3	7,1	5,4	0,7	0,2	0,1	29,0	7,2	-
Osztalék jövedelmek	183,6	45,2	-	10,3	1,3	-	193,8	46,5	-
Ingtalan bérbeadás jövedelme	61,6	15,4	57,7	0,0	0,0	0,0	61,6	15,4	-
Vállalkozásból kivont jövedelem	5,5	1,4	1,4	0,1	0,0	0,0	5,6	1,4	-
Ell.tőkepiaci ügyletből származó jöv.	38,4	7,7	28,8	0,0	0,0	0,0	38,4	7,7	-
Kamatból származó jövedelem	0,9	0,2	1,7	0,7	0,1	0,6	1,6	0,3	-
Tartós befektetésből származó jöv.	0,3	0,1	1,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	-
Egyéni váll. sja és osztalék adója	44,8	16,3	216,2	0,0	0,0	0,0	44,8	16,3	-
Más forrásadós jövedelmek	3,4	0,8	-	0,0	0,0	0,0	3,4	0,8	-
Összesen:	387,2	99,0	380,5	11,7	1,6	2,5	399,0	100,6	382,0

A kedvezőtlen lakáspiaci helyzet már a 2009. évi ingatlan értékesítés jövedelmét is jelentősen visszafogta, 2010-re pedig az ilyen jogcímen keletkezett jövedelem további 5 milliárd Ft-tal, és az így keletkezett adó közel 1 milliárd Ft-tal esett vissza.

Az árfolyamnyereségből származó jövedelmek 8,6 milliárd Ft-tal, az ingatlan bérbeadás jövedelme 11,7 milliárd Ft-tal, míg a tőzsdei ügyletek jövedelme 3,8 milliárd Ft-tal maradt el az előző évitől.

Egyedül a vállalkozói személyi jövedelemadózást választó egyéni vállalkozók osztalékalapja haladta meg a bázisévit, esetükben azonban a vállalkozói jövedelemadózás szabályváltozása miatt az adóterhelés 49,2%-ról 36,4%-ra, és így az általuk fizetendő adó 18,8 milliárd Ft-ról 16,3 milliárd Ft-ra csökkent.

2010-ben új elemként jelent meg a tartós befektetésből származó jövedelmek adókötelezettsége, amely jogcímen mindösszesen 1.300 fő 315 millió Ft jövedelmet, és 67 millió Ft adót vallott be.

A tavalyi adóévben első ízben került a bevallásban elkülönítésre a belföldről, és a külföldről származó forrásadós jövedelmek köre, eszerint külföldről az összes külön adózó jövedelem 3%-a származott.

Összességében az elkülönülten adózó jövedelmek kapcsán az előző évinél 38,2 milliárd Ft-tal kevesebb, összesen 100,6 milliárd Ft adó keletkezett, miközben az összes jövedelemre számított átlagos adóteher 24,3%-ról 25,2%-ra emelkedett.

Teljes SZJA adókötelezettség

A 2010. adóévben az előző évinél 94 ezer kevesebb, összesen 3.490 ezer adózónak keletkezett adófizetési kötelezettsége, mely az összes bevalló 77,5%-át jelenti. 2009-ben ez az arány még 80% volt. Az összevont jövedelmek adóterhelésének mérséklődése, valamint a forrásadós jövedelmek csökkenése következtében a 2010-es adóteljesítmény tízedével esett vissza a korábbi adóévhez képest, és így összesen 1.463 milliárd Ft adókötelezettség keletkezett. Ebből következően csökkent a fajlagos adókötelezettség is. Míg 2009-ben az adózók átlagosan 453 ezer Ft-tal, addig 2010-ben csak átlag 419 ezer Ft-tal járultak hozzá az adóbevételekhez.

Összegzés

A 2010. évi gazdasági környezet az összevont adóalapba tartozó jövedelmek terén az előző évinél kedvezőbb adatokat eredményezett, ami elsősorban a bevallói létszám, és a munkaviszonyból származó bérjévedelem növekedésében volt tetten érhető. A forrásadós jövedelmek azonban jelentősen visszaestek. A jövedelemadózás jellemzőit számos jogszabályi módosítás is befolyásolta, többek között jelentős újításként jelent meg az összevont adóalap esetében alkalmazandó adóalap kiegészítés („szuperbruttósítás”) fogalma. A megváltozott adótábla, és a kedvezményeket érintő változások együttes hatásaként csökkent az összevont adóalap alá eső jövedelmekre jutó adó mértéke, ami legkedvezőbbben a 2 és 3 millió Ft közötti éves keresettel rendelkező magánszemélyeket érintette. Összességében ugyanakkor 2010-re a magánszemélyekhez kötött keletkezett összes adókötelezettség 161,7 milliárd Ft-tal csökkent.

TAMÁS NÉ VARGA MELINDA